

Legeforeningen

14. november 2019

Høring: NOU 2019: 13 Når krisen inntreffer

Allmennlegeforeningen viser til brev av 28. august 2019 fra Legeforeningen om Høring: NOU 2019: 13 Når krisen inntreffer.

Beredskapshjemmelutvalget har konkludert med at det er flere fordeler enn ulemper med en sektorovergripende fullmaktshjemmel, så lenge den inneholder stramme og konkrete vilkår for anvendelse. Et sentralt vilkår knyttet til utvalgets forslag er at det må ha oppstått en ekstraordinær situasjon som følge av en alvorlig hendelse. Det er altså ikke tilstrekkelig at det er fare eller risiko for at en slik situasjon skal oppstå.

Utvalget har lagt til grunn at utgangspunktet bør være at sektorlovgivningen så langt som mulig bør ta høyde for de behov og utfordringer som kan oppstå ved ekstraordinære kriser. Der sektorlovene ikke inneholder de nødvendige hjemlene, må regjeringen etter gjeldende rett enten fremme en proposisjon for Stortinget, eller, dersom tidstapet ved en slik fremleggelse gjør at krisen ikke kan håndteres effektivt og forsvarlig, basere seg på ulovfestet og uklar nødrett.

Uklarhet rundt nødrett kan bidra til handlingslammelse i en situasjon hvor rask handling er påkrevd. En sektorovergripende fullmaktshjemmel vil kunne bidra til klarere rammer for anvendelse enn hva som følger av ulovfestet nødrett i dag, og kan på den måten bidra til gjennomsiktighet. Samtidig vil ansvarlige beslutningstakere i forvaltningen gis nødvendig ryggdekning fra sentralt hold når vanskelige valg og prioriteringer må foretas.

Det viktigste argumentet mot en slik hjemmel er ifølge utvalget at den kan misbrukes, og at en lovfesting kan føre til at terskelen senkes for å iverksette krisetiltak. Utvalget foreslår derfor prosessuelle mekanismer som skal forhindre hyppig anvendelse av en slik krisefullmakt. Det foreslås at Stortinget kan oppheve regjeringens beslutning på et hvilket som helst tidspunkt med minst én tredjedel av stemmene. Slik vil et mindretall på Stortinget kunne hindre at en flertallsregjering misbruker forskriftshjemmelen.

Allmennlegeforeningen støtter utvalgets vurderinger. Vi ønsker imidlertid en presisering av to uklare momenter omkring tjenesteplikt:

1. Når to personer med felles omsorgsansvar begge jobber innenfor sektorer hvor man kan beordres i en krisesituasjon, bør det etter Allmennlegeforeningens mening være åpning for at den ene kan fritas for å ivareta omsorgsoppgavene. Det samme gjelder foreldre som er alene om omsorgsansvaret.
2. Det er uklart hvordan selvstendig næringsdrivende leger med avtale med kommunen skal avlønnes i en krisesituasjon. Allmennlegeforeningen mener at tjenesteplikt i en krisesituasjon må avlønnes slik at legen ikke lider et økonomisk tap under fraværet fra legekantoret.

Med hilsen

Marit Tuv
styremedlem